

60% heeft de cybersecurity nog niet op orde

van de bedrijven met 10-45 productie-medewerkers weet niet wat te doen bij een cybersecurity incident

33%

49% biedt voorlichting & training op het gebied van cybersecurity aan

66% is dit jaar al bezig met energiebesparende maatregelen

35% gaat vanaf 2025 aan de slag met circulair gebruik van grondstoffen

34% schakelt vanaf 2025 over naar 100% duurzame energie via eigen opwek en inkoop

van de totale kosten wordt in de technologische industrie besteed aan R&D/innovatie

3,8%

64% Robotisering

52% Internet of Things

49% Predictive maintenance

van de loonsom wordt besteed aan opleidingen

4,6%

Rol van Smart Working: van de bedrijven houdt kennis en vaardigheden van het personeel up to date

85%

67% creëert meer ruimte voor eigen ondernemerschap

64% anticipeert op nieuwe vaardigheden via proactief opleiden

heeft <10% vrouwen met een technische functie in dienst

77%

81% is van mening dat meer vrouwelijke technici een positief effect heeft op het bedrijfsresultaat

72% vindt dat diversiteit hen een aantrekkelijke werkgever maakt

53% is van mening dat diversiteit ander talent aantrekt

FME POWERED BY DUTCH TECHNOLOGY

226.000 werknemers

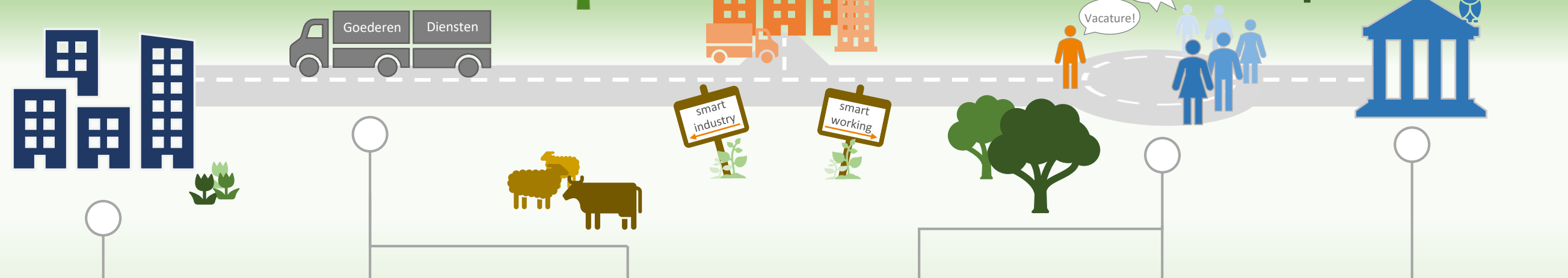
2.200 lidbedrijven

103 mld. totale omzet

51 mld. export

www.fme.nl/ondernemersonderzoek

Ondernemersonderzoek 2019

263 respondenten

31.000 productiemedewerkers

31,4% 5-15 mln. euro omzet

39,6% Original Equipment Manufacturer (OEM)

FME POWERED BY DUTCH TECHNOLOGY

17,6% van de omzet komt uit aanvullende dienstverlening

Percentage aanvullende diensten per # productiemedewerkers

1-9	22%
10-45	15%
46-100	18%
> 100	15%

Bedrijven genereren omzet uit aanvullende diensten, zoals

70% onderhoud & reparatie

53% installatie

47% training/opleiding

38% monitoring/bediening

12% financiering

93% ervaart een tekort aan voldoende gekwalificeerd personeel

72% vermindert het tekort door inhuur tijdelijk personeel

60% gaat aan de slag met bijscholing van het eigen personeel

66% van de bedrijven met >100 productie-medewerkers werkt aan het bedrijfsimago

60% heeft door het arbeidstekort extra kosten door inhuur

57% heeft een langere doorlooptijd van orders

72% is van mening dat een betere aansluiting van de opleiding met de praktijk het arbeidstekort aanpakt

67% werkt samen met het onderwijs

6,6 is het cijfer waarmee bedrijven de samenwerking met het onderwijs beoordelen

63% ziet liever een duurzame samenwerking met het onderwijs

50% ziet de inhoud van het onderwijs met de praktijk als grootste uitdaging